

GALERIES, DISSENY, TALLERS, COL·LECTIUS La varietat de projectes creatius que s'han instal·lat a l'Hospitalet de Llobregat, dins i fora del Districte Cultural, és cada cop més gran. A l'esquerra, les finestres de la galeria Ana Mas Projects, en un edifici industrial del carrer Isaac Peral. A dalt, Elisabet Parés i Álvaro García, de Karakter Studio, que tenen un local al carrer Cobalt, i a sota, l'espai de creació del col·lectiu Fase a l'avinguda del Carrilet.

Es fan dir La Infinita, i són un laboratori de creació, investigació i producció artística amb un programa de residències, noves produccions, intercanvis, tallers, esdeveniments públics i un programa pedagògic. Són una associació autogestionada que acaba de sortir del forn per impuls de l'artista Jordi Colomer, el poeta i activista cultural Eduard Escoffet i la productora-agitadora Carolina Olivares. Tenen seu en un espai de 700 m²: són una de les incorporacions més recents al Districte Cultural de l'Hospitalet, una iniciativa municipal que vol acompanyar els artistes en la seva arribada a la ciutat i facilitar-los l'estada. Sota el seu paraigua s'aixopluguen molts dels agents culturals de la ciutat, tant els antics com els nous. Però l'efervescència creativa de l'Hospitalet de Llobregat va més enllà i no tothom en forma part, alguns per desconeixement, d'altres per desinterès i una minoria per oposició. El cas és que entre tots estan fent de l'Hospitalet un gran pol creatiu de l'àrea metropolitana. I no són pocs els que hi arriben per fugir de la pressió immobiliària en barris de Barcelona mortificats per la gentrificació, com el Poblenou o Gràcia.

“Quan es va començar a parlar de l'Hospitalet Districte Cultural, alguns van pensar que això era una idea convertida en màrqueting. Però això ha

anat acompanyat d'un procés que lògicament no hem iniciat nosaltres. I és que, a més de les coses positives, la regeneració del 22@ ha provocat una pujada de preus i una política d'usos que ha derivat en la dificultat d'aconseguir espais. Molts artistes, creatius, estudis de disseny, arquitectes, gent que es dedica a la comunicació i el màrqueting, han hagut de començar a buscar altres opcions”, explica Mireia Mascarell, tècnica de cultura de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat i responsable del Districte Cultural juntament amb Albert Mercadé.

Elisabet Parés i Álvaro García, creadors de Karakter Studio (disseny gràfic i gestió cultural), en són un cas paradigmàtic. Quan van fundar l'empresa el 2009 es van instal·lar a Hangar, al Poblenou, i després van peregrinar per diferents espais, l'últim un *coworking* al costat de la graciencina plaça de la Virreina. “Se'ns va crear la necessitat de créixer i trobar un local només per a nosaltres. Però no podíem pagar els preus que ens demanaven”, confessa Parés. Ella és de l'Hospitalet i es van posar a buscar locals per la ciutat. “I quan vam trobar l'espai del carrer Cobalt on ara estem ens en vam enamorar. Té

200 m² i paguem el mateix que ens demanaven per dues taules en un *coworking* a Gràcia”.

Fa dos anys que es van instal·lar al carrer Cobalt, un dels epicentres del Districte Cultural i que pel seu aire industrial immediatament fa que als visitants els vingui al cap Brooklyn o altres zones de Nova York que també van viure en els

seus inicis aquesta curiosa convivència de magatzems industrials clàssics amb estudis d'artistes. De fet, han estat molts els titulars que han definit aquest projecte com “el Brooklyn català”. Parés i García expliquen que des del començament els va sorprendre l'acollida. Poc temps després d'arribar els va anar a visitar l'alcaldeessa, Núria Marín, acompanyada de l'equip municipal de Cultura, i els van convidar a formar part del Districte Cultural. “És un projecte en el qual nosaltres creiem molt”, afirma Elisabet Parés. S'hi han implicat tant, que ja el

mateix any de la seva arribada l'Ajuntament els va encarregar l'organització de la festa Crea, i a l'octubre van repetir amb la segona edició. Crea està pensada com un punt de trobada físic entre creadors, perquè es coneguin i facin comunitat. I amb la mateixa intenció, Elisabet Parés està

•
*Dels 250
artistes del
Districte,
uns 150
hi han anat
els últims
dos anys*
•

impulsant la creació de l'associació d'artistes del Districte Cultural, que ha de servir per reforçar vincles i també per dinamitzar l'activitat de tots, per exemple posant-los en contacte amb empresaris locals i oferint descomptes en les dues direccions. "La intenció és que als artistes i a les empreses els resulti més atractiu i convenient formar part del Districte Cultural que no fer-ho", resumeix.

Segons expliquen des de l'Ajuntament, la posada en marxa del Districte Cultural respon a una demanda ciutadana, detectada en un procés de participació iniciat el 2013. "A l'Hospitalet cada cert temps es fan processos participatius per repensar la ciutat", remarca Mireia Mascarell. "El 2013 es va demanar a la ciutadania que projectessin en quin escenari es volien veure l'any 2025, i molts parlaven de la importància de la cultura", resumeix. "L'Hospitalet ha deixat de ser aquella ciutat industrial dels anys 80, cada vegada més és una ciutat de serveis i es veu la cultura com un àmbit en què es pot anar agafant més força". Quan es va decidir apostar pel Districte Cultural, es va fer una planificació sobre el paper que la realitat s'ha encarregat de desmentir. La teoria deia que els grans locals industrials que havien quedat lliures per la gran desfeta d'empreses provocada per la crisi (i el trasllat de moltes empreses metal·lúrgiques i indústria pesant contaminant fora de la ciutat) serien un bon reclam per a les grans empreses culturals que busquessin molts metres a bon preu. El que va passar és que els primers interessats van ser els artistes, i de moment ja són uns 250 els que s'hi han ubicat, 150 dels quals en els últims dos anys. Les xifres queden obsoletes ràpidament, i cada setmana hi ha noves incorporacions. Com la de l'artista Antoni Muntadas, que ha traslladat la seva residència-estudi del barri del Born de Barcelona al carrer Corominas, amb una alta densitat artística.

Mascarell diu que en els últims 10-15 anys a l'Hospitalet han passat una sèrie de coses que han adobat el terreny cultural i han dinamitzat aquest entorn, "un ecosistema amb una trentena d'equipaments municipals", on destaquen des del Centre d'Art Tecla Sala, el Teatre Joventut o la més recent Escola de Música - Centre de les Arts (EMCA). Però remarca també que la tradició cultural no és nova. "L'Hospitalet és una ciutat molt gran, on treballen 600 entitats, i unes 60 pertanyen a l'àmbit de la cultura", remarca.

Així doncs, aquest seria el context: a l'Hospitalet de Llobregat van confluïr la demanda ciutadana de projectar un futur lligat a la cultura, una gran quantitat de sòl a bon preu fruit de la desocupació de locals industrials i la voluntat municipal d'afavorir-ho. La idea de vestir-ho amb la fórmula de Districte Cultural va facilitar, entre altres coses, el canvi d'ús del sòl industrial a sòl cultural, que havia d'autoritzar la Generalitat. Era més fàcil aconseguir-ho si es delimitava l'espai, i es va dibuixar el perímetre físic que havia de tenir aquest Districte. "Però la llei de l'oferta i la demanda ha fet que el perímetre hagi quedat totalment desdibuixat. "Hem après que la cultura no vol polígons, busca vida, teixit ciutadà".

De fet, aquest impacte sobre el teixit ciutadà és un dels temes que més preocupen als artistes que s'hi instal·len. "Nosaltres tenim La Infinita a l'avinguda del Carrilet, i per una finestra veiem els habitatges i a l'altre costat la zona industrial, tot és molt a prop", comenta Eduard Escoffet. "Som molt conscients que el que va passar al Poblenou no s'hauria de repetir aquí i per això estarem vigi-

lants per mirar de no contribuir a l'especulació urbanística. Aquest és un teixit urbà molt delicat, amb comunitats molt diverses, i hem d'intentar integrar-nos en la ciutat sense que això suposi un canvi de residents als barris pròxims al Districte Cultural". Escoffet explica que van decidir fer el pas perquè l'Hospitalet ofereix un tipus d'espais menys "encotillats" que Barcelona, on la regulació fa que cada cop sigui més difícil fer el tipus d'activitats híbrides i experimentals que proposen molts d'aquests col·lectius artístics.

El fantasma de la gentrificació

Les lleis del mercat, però, són tossudes i no cal ser gaire catastrofista per témer que la demanda creixent comporti un increment dels preus immobiliaris. I que, de retruc, la temuda gentrificació arribi també a l'Hospitalet de Llobregat. És un risc que corren tant els adscrits al Districte Cultural com els que no ho estan. "Per això jo crec que és important unir-se, amb l'associació tindrem més força i podrem proposar mesures per evitar-ho -valora la gestora cultural Elisabet Parés-. Junts som molt més forts per combatre la gentrificació".

No ho té tan clar Francisco Rubio, de La Fundició, una cooperativa cultural instal·lada a Bellvitge des del 2013 però activa a l'Hospitalet des de molt abans i que ha estat de les més crítiques amb el projecte del Districte Cultural. "Aquest és més un projecte econòmic que cultural i en certa manera l'Ajuntament ha fet fins i tot d'API ensenyant els immobles als possibles interessats", critica Rubio. Per a ell, igual que per a altres col·lectius escèptics amb el projecte, tot plegat és una operació immobiliària, i, encara que reconeix que és molt d'hora per saber si tindrà repercussió directa amb una pujada de preus a la zona -de fet, diu, ja estan augmentant als barris de Santa Eulàlia i Collblanc, també per la pressió dels pisos turístics i l'arribada de barcelonins expulsats pels alts preus de la capital-, considera que no respon a les necessitats culturals de l'Hospitalet. "El que cal és potenciar la xarxa d'equipaments de proximitat, per facilitar també que els veïns tinguin accés a la producció artística i no siguin mers espectadors".

Registre conjunt

Els cert és que, encara que passarà un temps abans que es puguin ensumar signes de gentrificació, a la zona industrial es veuen ja algunes promocions immobiliàries de pisos de luxe i els artistes s'han anat distribuint per la ciutat més enllà de l'espai inicialment delimitat. A vegades en edificis sencers, d'altres en petits locals i tallers. El carrer Corominas, l'edifici Freixas, l'espai de creació i pensament Fase (format per artistes procedents d'Hangar, al Poblenou), l'Edifici Cobalt... Un directori gestionat des de l'Ajuntament (www.lhdistrictecultural.cat) permet consultar gairebé tots els agents culturals de la ciutat i fer-se una idea del seu perfil. Hi ha pintors, artistes audiovisuals, escultors, dissenyadors gràfics, industrials, de producte, d'espais, arquitectes, joiers, fotògrafs, músics, professionals de la comunicació i de la publicitat, escenògrafs, ballarins, actors... En total, més de 500 registres. "Quan ens assabentem de l'arribada d'algú nou l'anem a veure i a acompanyar-lo per facilitar-li els tràmits d'instal·lació, i posar-lo en contacte amb projectes ciutadans. Perquè per a nosaltres és molt important que tot aquest talent que arriba a la ciutat reverteixi en un retorn social directe, amb una

Els artistes volen estar vigilants per evitar una gentrificació com la del Poblenou

EL PARADÍS DE L'UNDERGROUND Les naus i els espais industrials de l'Hospitalet s'han convertit en un autèntic oasi per a l'art més experimental.

Performances, experiències sonores, activisme cultural o experiències cooperatives conviuen amb tallers clàssics de pintura, disseny o arquitectura. A la imatge superior, *performance* de la peruana Cristina Planas a l'espai 22Cubic de Materic, que acull artistes en residència i organitza tallers. A sota, vista exterior de Can Trinxet (esquerra) i l'entrada d'un taller. A baix a l'esquerra, una activitat de la festa Crea al Centre d'Art Tecla Sala (dreta), amb la seva característica rampa.

vinculació amb les entitats de la ciutat, escoles, associacions...", explica Mireia Mascarell.

"A nosaltres ens van venir a veure quan, fugint dels preus de Barcelona, ens hi vam instal·lar el 2015", explica Isil Sol, artista *performer* i que és un dels tres promotors de Materic.org, situat en una vella nau del barri de Santa Eulàlia que ofereix residències a artistes, fa tallers i organitza també presentacions públiques. "Hi vam estar uns mesos per veure com funcionava, però no ens va servir de gaire i ho vam deixar. Ara, però, mirem d'estar més lligats al barri, busquem nosaltres mateixos el contacte amb altres artistes o col·lectius i també participem en iniciatives com la plataforma veïnal Can Trinxet Viu, que vol que aquest antic complex fabril sigui un espai veïnal i cultural". S'està fent xarxa i cada cop més les relacions entre els artistes i col·lectius, siguin del Districte Cultural o no, es van estenent, en part perquè molts també s'han fet veïns de la ciutat i ja hi viuen. També el públic s'hi està desplaçant. Algunes galeries també han fet el pas, com la Nogueras Blanchard o l'Ana Mas, i no es queixen. "L'Hospitalet té un teixit cultural actiu i que va en ascens", comenta Ana Mas. "Nosaltres tenim un públic fidel que ens ve a visitar a cada exposició, i també nous públics que ens estan descobrint".

Impacte econòmic

Però si uns critiquen que el projecte del Districte Cultural tingui un vessant econòmic, per a l'Ajuntament està clar que aquest pot ser un element positiu que ajudi a revitalitzar la ciutat. "Està tenint un impacte molt fort en la petita i mitjana empresa de l'Hospitalet", diu la tècnica de cultura, i explica que la ciutat conserva encara una gran quantitat d'oficis, com els de vidrier, marbrista, ferrer, amb professionals encantats de poder col·laborar amb artistes que, a banda d'oferir-los més volum de negoci, els permeten endinsar-se en camps en què possiblement no havien treballat abans. "De sobte poses en relació un senyor que feia corbats de ferro amb un dissenyador industrial que no li demana la reixa o la cadira que feia sempre, sinó un producte nou que potser anirà a una fira o a una exposició internacional, perquè també ens està passant que molts dels creadors que s'estan instal·lant a l'Hospitalet tenen recorregut fora i els trobem en aquests àmbits més especialitzats".

Un valor afegit, diuen des de l'Ajuntament, però també saben que no s'han d'emocionar més del compte, ja que a banda d'atreure la gent han de tenir la capacitat de retenir-la: "Només així aconseguirem que la cultura sigui realment motor de desenvolupament territorial. Però és que és molt d'hora, els districtes culturals necessiten entre 15 i 25 anys per consolidar-se i nosaltres en portem només tres o quatre, els d'arrencada". ●

